

☒	Pro gradu -tutkielma
☐	Lisensiaatintutkielma
☐	Väitöskirja

Oppiaine	Liiketaloustiede: laskentatoimi	Päivämäärä	17.10.2003
Tekijä(t)	Pirkko Ojala	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	78
Otsikko	Toimintolaskennan soveltaminen vakuutusyhtiössä Case: Tapiola		
Ohjaaja(t)	KTT Vesa Partanen, KTM Erkki Vuorenmaa		

Tiivistelmä

Tutkielman tavoitteena on selvittää, miten toimintolaskentaa ja toimintoperusteista johtamista voidaan soveltaa ja hyväksikäyttää vakuutusympäristössä. Tutkimus on toiminta-analyttinen ja metodina on case-tutkimus.

Teoriaosuudessa tarkastellaan toimintolaskentaa kustannuslaskentamenetelmänä. Esille tuodaan laskentamenetelmän perusidea sekä toimintojen ja ajureiden määrittäminen. Toimintolaskentaa verrataan myös perinteiseen kustannuslaskentaan. Teoriaosuuden seuraavassa vaiheessa käsitellään toimintolaskennasta saatujen tietojen käyttöä kustannusjohtamisessa, eli toimintoperusteisessa johtamisessa (ABM). Osiossa tarkastellaan johtamista operatiivisesta ja strategisesta näkökulmasta. Esille tuodaan myös toimintolaskennan mahdollinen käyttö budjetoinnissa ja benchmarking:ssa. Teoriaosuudessa on tarkasteltu myös toimintolaskennan soveltuvuutta vakuutusorganisaatioon, ja teorioita on pyritty tarkastelemaan mahdollisimman paljon juuri vakuutusorganisaation näkökulmasta.

Empiirinen osuus on tehty suomalaisessa vakuutusyhtiössä Tapiolassa. Tutkimustulokset perustuvat viiden henkilön haastatteluihin. Case-osiossa on tutkittu yrityksessä käytettävää laskentamallia, sen hyviä puolia ja ongelmia sekä kehittämismahdollisuuksia.

Case-yrityksessä käytettävä toimintolaskentamalli ei seuraa täysin teoriassa esitettyä mallia. Tapiolassa kustannukset kohdistetaan toiminnoille, tulosryhmille ja yhtiöille. Kustannuksia ei kohdisteta alemmille tasoille, kuten tuotteille. Vakuutusvalvontaministeriö on säätänyt tarkan toimintolaskentamallin, jota tulee noudattaa ulkoisessa raportoinnissa. Tapiolassa käytetään tätä mallia ulkoiseen laskentaan, mutta sitä ei ole kehitelty eteenpäin niin, että sitä voitaisiin hyödyntää syvemmin myös sisäisessä laskennassa. Tapiola on yhteisorganisaatio, jonka eri yhtiöt käyttävät yhteisiä palveluita. Näistä palveluista aiheutuneet kustannukset jaetaan yhtiöiden kesken käyttäen määriteltyä jakosääntöä. Aikaisemmin käytössä ollut jakosääntö perustui täysin ajankäyttöön, joten kustannukset jaettiin yhtiöittäin ja toiminnoittain pelkän ajankäytön mukaan.

Ajankäyttötutkimuksen subjektiivisuuden vuoksi katsottiin tarpeen mukaiseksi ottaa jakosääntöön muitakin elementtejä tarkemman kustannusten allokoinnin saavuttamiseksi. Nykyisessä jakosääntömallissa on mukana ajankäytön lisäksi suoritteet ja myyntibudjetti.

Koska Tapiolassa on jo toimintolaskenta käytössä jollakin asteella, voisi se hyötyä laskentamenetelmän kehittämisestä niin, että toimintolaskentaa voitaisiin hyödyntää sisäisessä laskennassa ja päätöksenteossa, kuten esimerkiksi asiakaslohkolaskennassa. Tällä hetkellä sisäinen ja ulkoinen laskenta ovat erillisiä monessa suhteessa. Ainoastaan jakosäännöt toimivat molemmissa pohjana.

Asiasanat	Toimintolaskenta (ABC), Toimintoperusteinen johtaminen (ABM), Kustannusten kohdistaminen vakuutusyhtiössä
Muita tietoja	